

ARGUMENTARI SOBRE POLÍTIQUES DE MIGRACIÓ I REINCIDÈNCIA (23 de gener de 2024)

1. ARGUMENTARI I POSICIONAMENT

- Situacions recents com la d'alguns alcaldes del Maresme demanant normes més restrictives per als delinqüents d'origen migrant i l'acord entre Junts i el PSOE per fer una llei orgànica que cedeixi competències de migracions a Catalunya així com la polèmica entorn dels empadronaments a municipis com Ripoll, han situat aquest tema a primera línia mediàtica. En primer lloc, el primer que cal destacar és que **les competències que previsiblement es delegaran són les que ja preveu l'Estatut en el seu article 138, i són en realitat competències d'acollida i integració, no d'immigració o estrangeria purament, que són exclusives de l'Estat tal com estableix la Constitució en l'article 49.** A més, les polítiques migratòries estan sota el paraigua de l'acord europeu de migració i asil que persegueix una coordinació més gran d'aquestes polítiques, perquè siguin cada vegada més humanistes i no centrifugadores com proposa Junts.
- Als Comuns **ens sembla positiu tot allò que millori l'autogovern de Catalunya. I en aquest cas, ens sembla positiu que siguin el Govern i el Parlament de Catalunya els que determinin una política d'acollida pròpia i adequada a les necessitats del país.** Però que ens sembli positiu no treu que **tenim un punt de vista totalment oposat al de Junts en matèria de migracions i acollida**, i que un cop disposem d'aquesta competència treballarem perquè Catalunya estableixi un model de país acollidor i integrador.
- **El que no farem mai és relacionar les polítiques de migració amb les de seguretat com està fent Junts.** Perquè aquesta barreja entre migració i reincidència que ha fet mateix Jordi Turull és inacceptable. Si el problema és la multireincidència, quin sentit té parlar de migració? O és que es defensa una pena diferent segons l'origen de la persona? Si és així, es castigaria "qui ets" en lloc del fet, i d'això se'n diu racisme.
- **Els discursos que sistemàticament deshumanitzen grups poblacionals definits són un perill en si mateixos per la legitimació subjacent de la violència i l'exclusió que realitzen** al traçar una línia divisòria de quines vides formen part de la societat — mereixedores de drets— i l'alteritat —no subjecte de dret o subjecte al dret de l'enemic.

- Per combatre a l'extrema dreta, el primer que hem d'atendre és la sensació generalitzada que té molta gent que les institucions estan cada cop més lluny justament quan la gent més necessita sentir a prop aquesta presència. I per a fer front a això no cal buscar receptes màgiques: cal blindar els drets i fan falta polítiques públiques que puguin garantir que els més vulnerables no se sentin abandonats pels seus representants. **El dret a l'habitatge, una ocupació de qualitat, l'accés a la salut o a l'educació pública i l'aposta per la multiculturalitat com a element cohesionador dels nostres barris és l'únic antídote.**
- **Quan comences la conversa sobre la immigració parlant d'expulsions, delinqüència i fronteres, estàs interessat en altres coses que no són la gestió dels fluxos migratoris.** Els que només parlen de la utilització del Codi penal per resoldre la qüestió de la seguretat eviten parlar de l'augment transversal de la pobresa, de la precarització generalitzada o de l'augment del preu de la vida. El camp de la seguretat està en disputa i, **si volem remar perquè tots i totes tinguem més seguretat, objectiva i subjectiva, hem de continuar empenyent per lleis que blindin els preus del lloguer, per la pujada del salari mínim interprofessional (SMI) i per la regularització de les persones migrades.**
- **Catalunya és un país que es vol terra d'acollida i que és l'única comunitat autònoma on el servei d'ocupació accepta com a membres de les polítiques actives d'ocupació persones refugiades abans que tinguin permís de treball.** Qui canvia de país, gairebé sempre ho fa per necessitat, convertir aquestes persones en la diana pública és una irresponsabilitat. I per això creiem que **cal seguir avançant per reformar una llei d'estrangeria que ara mateix afecta les persones immigrades a l'hora d'accedir a un habitatge, una llei que demana requisits sovint inassumibles com ara una estabilitat econòmica, un informe d'habitatge o un contracte per reagrupar la seva família.**
- D'altra banda, **els que parlen d'expulsions no s'han ni llegit el Codi Penal, que ja preveu l'expulsió de persones estrangeres (article 89 del Codi Penal), a les persones que tinguin condemnes superiors a un any de presó, així com igualment regula de forma específica el fenomen de la reincidència múltiple.** Ara bé, per a poder aplicar aquesta mesura, òbviament, hi ha d'haver una condemna. Per tant, cal la identificació de les persones que delinqueixin, que aquestes siguin portades davant dels tribunals, que aquests dictaminin la seva culpabilitat, i que les penes imposades superin el que dictamina la llei. I en aquest sentit, **també cal tenir en compte la situació de col·lapse que pateixen els jutjats, i cal exigir als govern de l'Estat i de la Generalitat que actuïn amb diligència per millorar-la, una situació que no pot solucionar l'adopció de noves mesures penals.**

- **Davant la política migratòria de Junts, el PP i Vox hi ha poca diferència. Només el subjecte.** Tots parlen d'expulsar els immigrants reincidents. I nosaltres tenim clar que més enllà de l'etiqueta que s'utilitzi, criminalitzar les persones migrades és un discurs propi de l'extrema dreta que cap demòcrata hauria d'abraçar.
- Sobre la polèmica relativa a l'empadronament de persones migrants cal dir que la llei dicta que és obligació dels municipis empadronar a tots els habitants d'una localitat, visquin on visquin. **Un ajuntament no pot impedir una sol·licitud d'empadronament. Això és un incompliment flagrant de la llei: si els ciutadans no poden aportar un contracte de lloguer ni escriptures, existeix l'empadronament social, el padró sense domicili fix.**
- El que està ocorrent a Ripoll, la voluntat expressa de dificultar aquest tràmit legal, és denunciable. I cal que qualsevol ciutadà que es trobi amb situacions com aquesta ho denunciï, perquè és la manera que la Generalitat pugui actuar per discriminació.
- **Guanyar una alcaldia no dona dret a ningú a discriminar a persones pel seu lloc d'origen ni a saltar-se la llei,** i per tant estarem al costat de tots aquells i aquelles que es trobin amb alcaldes xenòfobs que volen negar els seus drets.

2. MESURES I PROPOSTES. QUÈ PODEM FER?

- La migració és un fenomen natural global. S'ha de regir pels principis acordats en la Declaració de Drets Humans, de l'ONU i la seva gestió administrativa és una eina per assegurar la integritat física, social i moral de les persones sense distincions. I s'ha de gestionar com a tal: tractar d'aturar-la mitjançant la construcció de murs i tanques a les fronteres o mitjançant l'adopció de polítiques restrictives de migració, no només no permet reduir-la o aturar-la, sinó que contribueix a augmentar el patiment d'aquells que fugen de guerres, pobresa o de desastres climàtics. **Després de dècades fallides de gestió de les migracions des de les polítiques de seguretat i control de fronteres, l'opció realista és oferir solucions per gestionar bé aquest fenomen des del punt de vista dels Drets Humans. Migrar no és un delictes i, per contra, pot dur beneficis econòmics, demogràfics, socials i culturals a les societats d'acollida.**
- **Cal fer un canvi en el model d'acollida actual que posi les necessitats de les persones al centre i que tingui una bona articulació tant amb els Ajuntaments de tot el territori,** ja que és als municipis on qualsevol persona pot desenvolupar el seu propi projecte de vida autònom, com amb altres territoris de l'Estat, de la Unió Europea i internacionals per treballar per la defensa dels drets de les persones migrades i refugiades.

- **La realitat social, diversa i plural de la Catalunya actual, ha de ser l'eix de la construcció d'un nou projecte de futur de segle XXI.** Cal desenvolupar polítiques Inclusives i integradores, que assimilin la pluralitat de la societat actual, evitant la segregació social, escolar, i la guetització. La nostra demografia s'ha enriquit amb la presència de noves generacions que nascudes al territori i/o en convivència durant la infància i tot i rebre l'educació formal, no són ciutadans i ciutadanes de ple dret, s'han de corregir les traves administratives que ho impedeixen.
- No es pot relacionar de manera directa delinqüència amb immigració, com a causa exclusiva de la mateixa. Cal atendre des de l'àmbit social a les persones sense recursos que estan o arriben als nostres municipis. **Una possibilitat davant de l'increment de persones migrants dels darrers temps, és reclamar el seu reconeixement com a persones refugiades, per tal de facilitar la seva inserció social i laboral, així com l'increment d'ajuts per part del govern de l'Estat, per a poder atendre les persones novingudes sense recursos.** De la mateixa manera que és necessari el reforç dels punts d'informació i atenció a les persones nou vingudes a nivell local amb el suport de les administracions supralocals (Govern de l'Estat, Generalitat i Diputació).

Mesures immediates destinades per fer front al fenomen de la multireincidència:

- Garantir una major presència municipal per part del cos de Mossos d'Esquadra.
- Identificar per part del territori, els punts i/o activitats de risc, per orientar els plans d'actuació dels cossos de seguretat.
- Campanyes de sensibilització sobre els aspectes objectius i positius de la tasca que es fa i sobre la col·laboració ciutadana.
- Reforçar els equips d'investigació en aquesta tipologia de delictes.

Mesures per millorar la integració i acollida de persones migrants:

- Garantir l'accés universal als serveis públics de tots i totes, independentment de la situació administrativa, així com que els municipis impulsin polítiques d'empadronament actiu tal com obliga la normativa.
- Impulsar una oficina per la inserció sociolaboral de les persones migrades i refugiades per tal d'afavorir la possibilitat que engeguin projectes de vida autònoms, així com la seva regularització o d'evitar el risc de la irregularitat sobrevinguda.
- Ampliar l'oferta de cursos de català i castellà a tot el territori així com les franges horàries dels cursos per tal que els i les treballadores de la llar i de les cures hi puguin tenir accés
- Derogació integral de la Llei d'Estrangeria en els termes actuals amb tancament de tots els CIE, que són una flagrant vulneració dels drets humans.
- Continuar impulsant juntament amb el govern de l'Estat, les homologacions i

convalidacions de títols i d'estudis de les persones migrades.

- Garantir la possibilitat del reagrupament familiar flexibilitzant les condicions que acrediten que l'habitatge de la persona o família reagrupant són les adequades pel reagrupament familiar.
- Garantir l'accés a tota la cobertura sanitària a totes les persones que viuen a Catalunya, sigui quina sigui la seva situació administrativa.
- Potenciar i ampliar el suport a les entitats i associacions que treballen per la defensa dels drets de les persones migrades, refugiades i sol·licitants d'asil.
- Garantir el dret a vot actiu i passiu de les persones migrades residents a Catalunya així com fer incidència per a garantir el mateix arreu de l'Estat.
- Assegurar l'empadronament d'ofici a totes les persones que viuen a qualsevol dels municipis de Catalunya.
- Pla integral contra la islamofòbia que treballi des de la sensibilització, la garantia contra les discriminacions islamòfobes, l'acompanyament a les comunitats musulmanes i l'ús del litigi estratègic com a eina de protecció contra les discriminacions.
- Prohibició de les identifications per perfil ètnic per part dels cossos policials.
- Recuperar el Fons d'Acollida i Integració per persones migrades per tal que els municipis puguin rebre finançament i destinar els Fons d'Asil, Migració i Integració europeus a polítiques d'acollida reals i efectives gestionades des dels municipis.
- Millorar el Sistema Estatal d'Asil amb l'ampliació de recursos i l'articulació de la coordinació amb les ciutats que compten amb programes d'acollida, i dotar de recursos suficients les Oficines d'Estrangeria per garantir una atenció adequada a les persones que volen accedir-hi treballant per la disponibilitat de les cites prèvies i per la seva gratuïtat.
- Impuls de vies legals i segures així com els reassentaments per migrar de forma regular dins la Unió Europea tot garantint que les persones migrades i sol·licitants d'asil no hagin de posar les seves vides en risc per arribar a cap territori europeu.

3. DADES D'INTERÈS

Nº de migrants a Catalunya (2022, IDESCAT)

- 1.271.810 persones migrants
- Representa el 16,3% de la població catalana.
- Des de l'any 2000, el nombre de persones estrangeres s'ha multiplicat per 7, mentre que la taxa de criminalitat s'ha reduït. Això demostra que la relació entre immigració i delinqüència no és causal.

Nº de llengües parlades a Catalunya (2020, Grup d'Estudis de Llengües Amenaçades)

- 300 llengües
- Darrere del castellà i el català, les llengües més parlades són les del nord de l'Àfrica, com l'amazic i l'àrab, seguides del bengalí i l'urdú, el xinès mandarí, el romanès, l'anglès, el rus o el quítxua.

Percentatge de migrants inscrits a la Seguretat Social

(març 2023, Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones)

- 603.727 persones (178.144 UE i 435.583 fora UE)
- Hi ha un **17,5% d'immigrants inscrits al règim de seguretat social** i que contribueixen activament i com qualsevol ciutadà en el sistema

Per sector: Hostaleria i comerç (14%), Indústria manufacturera i construcció (10%), Activitats administratives (12%)

Per països: Itàlia, Romania, França, Alemanya i Portugal (UE) i Marroc, Colòmbia, Hondures, Pakistan, Veneçuela i Xina (fora UE)

Dades sobre delinqüència i reincidència

- A Catalunya, el 2020 hi va haver 3,2 condemnats per 1.000 persones de nacionalitat espanyola, mentre que la taxa de condemnes entre els estrangers és d'11,2 cada 1.000.

Dades en joves

Darrer estudi CEFJE de la Generalitat (2023) «La reincidència en la justícia juvenil»

Mostra de 3.634 adolescents i joves d'entre 14 i 23 anys que viuen a Catalunya

- La taxa de reincidència juvenil a Catalunya (nacionals i estrangers) és del 32,7% = 7 de cada 10 menors delinqüents no tornen a cometre un delictes un cop surten del circuit de justícia juvenil.
- 3 de cada 10 sí que ho fan i acostumen a tenir un perfil comú: han comès el primer delictes quan tenien 14 i 15 anys i acumulen més de 3 antecedents.
- La taxa de reincidència dels adolescents que passen per un centre de règim tancat puja fins al 55,7% = Cal potenciar el medi obert, més que les dinàmiques d'internament.
- Segons dades dels Mossos, **el 80% dels MENAs no han entrat mai en contacte amb la delinqüència.**

Amb què es vincula la reincidència?

No es vincula amb la nacionalitat (quan hi ha un procés migratori, si són nens i nenes que han pogut escolaritzar-se, que venen acompanyats i que tenen referents, no hi ha diferència pel que fa a la reincidència. Es demostra que un immigrant amb bones oportunitats laborals no té més probabilitats de delinquir que un nadiu en igualtat de condicions)

Tots els adolescents que delinqueixen més d'una vegada (tant de nacionalitat espanyola com estrangera) comparteixen altres factors de risc:

- La manca de referents
- La manca de suport familiar i social
- La situació socioeconòmica desfavorable
- Un accés limitat al mercat laboral o un menor capital social
- Si han estat tutelats o no

Les dades indiquen que les persones joves d'origen estranger han reincidit més que les persones joves d'origen espanyol, precisament per tots aquests factors de risc que acostumen a patir més, convertint-los en un dels col·lectius més vulnerables.

Dades taxa reincidència en adults

Darrer estudi CEFJE de la Generalitat (2020)

Mostra de 3.814 persones excarcerades l'any 2015

- Un 81,3%, 8 de cada 10 presos excarcerats a Catalunya no tornen a delinquir després de complir la pena. Només ho fan un 8,2%.
- La taxa de reincidència és del 21,1%, la millor dada registrada des que s'avalua l'indicador. Del 2014 a 2020 ha baixat un 9,1%. El 2008 hi va haver un pic amb el 40,3%.
- La dada que desmunta la creença que les persones d'origen estranger delinqueixen més és que la taxa de reincidència de les persones immigrants és molt similar a les nascudes a Espanya:
 - Nacionalitat estrangera (22,2%)
 - Nacionalitat espanyola (20,4%)
- El règim obert o de semilibertat i les mesures penals alternatives a la presó, com treballs comunitaris o l'assistència a cursos especialitzats, afavoreixen la rehabilitació dels presos.
- La taxa de reincidència judicial –és a dir, tornar a tenir una causa judicial oberta després de sortir de presó– a Catalunya és del 53,1%. D'un 60% en persones amb nacionalitat espanyola i 59,2% en estrangers no expulsats.
- **Aquells reclusos amb més coneixements de català delinqueixen menys un cop surten en llibertat.** En el cas dels expresos immigrants, el 27% dels que no entenen català

tornaven a estar tancats menys de quatre anys més tard, un percentatge que cau fins al 13% en el cas d'aquells que saben parlar català. Això no es deu al fet que aprendre el català provoqui que algú no torni a delinquir, sinó que el coneixement d'aquesta llengua implica sovint estar integrat en un entorn social que facilita la socialització d'aquell exreclús.

Dades sobre fluxos migratoris a la UE i al món

(Estudis demogràfics, firmats per l'ONU, el Centro Wittgenstein i el Centro per al Desenvolupament Global)

- L'ONU calcula que el 2050 la UE necessitarà més de 60 milions de treballadors per sobreviure, i amb l'actual política migratòria només es preveu cobrir al voltant d'un 20%.
 - Les persones immigrants creen més feina, no la roben a ningú. Consumeixen béns i serveis, paguen impostos. Fan créixer l'economia.
 - Fa 30 anys, el 55% de la població opinava que les persones migrades "ens prenen la feina als d'aquí", mentre que avui només ho pensen un 17,6%. L'acceptació ha crescut: el 2001, un 57% acceptava la construcció d'una mesquita prop de casa seva i ara un 73%. El 2001 un 86% dels enquestats acceptava tenir com a veïna una persona migrada, i ara el 96%. El que preocupa no és la immigració: preocupa la inseguretat. (2023, ICPS)
- La baixa natalitat i l'envelliment de la població en són les raons.
- El pla britànic d'enviar sol·licitants d'asil a Ruanda costarà al voltant de 180.000 € per persona. Amb aquesta quantitat seria possible mantenir a un refugiat al Regne Unit completament a expenses de l'Estat durant 7 anys.
- **La taxa de risc de pobresa o exclusió de les persones migrades procedents de països extracomunitaris és del 54,2%**, davant el 18,1% de la població nascuda a l'Estat espanyol i el 19,5% de la nascuda a altres països de la Unió Europea. (2020, INSOCAT)
- La mitjana europea de reconeixement (o resolucions favorables) a les peticions d'asil és del 35%, enfront del 10% a Espanya. Això implica que el 90% de les persones a qui no se'ls hi reconeixen acaben en situació administrativa irregular.

Dades sobre polítiques d'acollida actuals

- L'any 2020, un 45,3% dels infants i adolescents sota mesura de l'Administració utilitzaven els recursos d'atenció residencial en centres o en pisos assistits.

- El mateix any 2020, els centres de primera acollida i atenció integral per als menors estrangers no acompanyats van acollir 874 menors (20,6%).
- La xarxa d'acolliment en centre acollia 4.246 infants i adolescents l'any 2020

Dades sobre ajudes públiques

- La gran majoria de beques de menjador que es donen a Catalunya són per a fills i filles de famílies autòctones. En concret, **7 de cada 10 beques menjador són per a menors de pares amb nacionalitat espanyola.** (*Departament de Treball, Afers Socials i Famílies*)
- Al voltant d'un 15% dels usuaris dels serveis socials són estrangers (2015) i només el 9,7% dels beneficiaris de prestacions per desocupació són estrangers (2017).
- Menys de l'1% dels pensionistes són estrangers.

Dades d'estudis d'opinió

- El 60% dels catalans estaven d'acord o molt d'acord amb l'afirmació que hi ha massa immigració a Catalunya, enfront d'un 37% que rebutjava aquesta tesi. A això cal sumar que el 63% creia que el Govern "ha perdut el control de qui entra" a Catalunya, enfront del 33% que considerava el contrari. Però la balança s'equilibrava amb altres dues respostes. D'una banda, el 71% dels 2.000 entrevistats concloïen que els immigrants "no són fonamentalment diferents" a la resta de ciutadans, alguna cosa que sí que opinava un de cada quatre enquestats. I un clamorós 89% negava haver "pensat seriosament a anar-se a viure a un altre municipi o barri per motiu dels immigrants".
- **La immigració apareix en novè lloc en la llista de principals problemes del país i només inquieta al 4% dels ciutadans.** Un percentatge que en l'última dècada ha oscil·lat entre el 2% i el 6% en un rànquing de problemes. Si desglossem les preocupacions per afinitats ideològiques, els votants de Vox l'assenyalen com a primer problema (23%), però cap altre electorat l'esmenta. Tampoc el de Junts. En canvi, el percentatge de votants postconvergens que opinen que hi ha massa immigrants (64%) se situa per sobre de la mitjana catalana, però en això coincideixen amb els electors del PSC (64%), el PP (85%), Vox (92%) i Ciutadans (75%).

- L'opinió que hi ha massa immigrants a Catalunya és majoritària en totes les franges d'edat, amb un suport una mica inferior entre els 25 i 49 anys. Però el percentatge entre els més joves (de 18 a 24 anys) és similar al de la franja de 50 a 64 anys.
- **La percepció de l'excés d'immigrants cala més en els municipis més petits**, d'entre 2.001 i 10.000 habitants (75%) i va minvant a mesura que augmenta la grandària de la població, però sempre per sobre del 50%.
- Al 2001, el 38% dels catalans consideraven greu edificar una mesquita prop de casa, percentatge que avui ha descendit fins al 24%. I a penes un 2% de la ciutadania veu actualment amb recel tenir un veí immigrant, quan al 2001 era l'11%. **Hi ha un canvi en el motiu de rebuig als estrangers: si en 1992 el pretext era que "treien la feina als d'aquí", ara és perquè "no accepten els nostres costums".**